

MISIE

3
2019

BOLÍVIA

Veľký
týždeň

Jesenný
MÁJ

MINIŠTRANTSKÝ
SLUB

VEĽKÝ KASIKE

KTO SOM?

Kamenné
nádoby

Silné
REČI

Dobrodinci
ako papaya

Každé ročné obdobie ukončuje niečo predošlé a začína čosi nové. Tento cyklus vidíme aj v kolobehu slávenia liturgického roka. Nakoľko je v Bolívii v tomto čase obrazne povedané jeseň, nové číslo časopisu Vám ponúka ďalšiu skladačku do misijného kolobehu.

Nazriete viac do jesene života, ktorá prináša nielen šediny, ale aj múdrosť, ak je v stálom kontakte so Stvoriteľom. Uvidíte, že starobou sa život nekončí. Naopak, začína niečo nové a jedinečné.

Nech sú Vám články inšpiráciou na osobnú meditáciu o Božej prozreteľnosti.

Ján Piatak, misionár

Veľký týždeň

Veľký týždeň v nových farnostiach bol pre mňa aj veľkou starosťou, ako sprístupniť tajomstvá viery čo najviac ľuďom. Iba v jednej komunite sa mi podarilo nájsť osobu, ktorá viedla veriacich v modlitbách.

Kvetnú nedeľu ľudia slávil s palmovými listami v rukách. Skupinky birmovancov sa poobliekali v rámci dňa mladých do dobových kostýmov, v ktorých aj čítali čítania. Jazda na somárikovi v komunite Surucusi a Yotaú nebola len symbolická.

Šli sme kus cesty. Vďaka tomu som mal možnosť prvýkrát meditovať priamo z oslíkovo chrbta nad tým, že Boh si dokáže do svojej služby použiť úplne každého, aj neskúseného a nenápadného, no ochotného.

Svätú omšu s požehnaním olejov sme aj tento rok slávil v katedrále v Concepción z pastoračných dôvodov v utorok. Školopovinné deti a mládež zakončili vyučovanie vo Veľkom týždni vo štvrtok hranou krížovou cestou po obci. Príbeh sa začal utrpením Ježiša v Getsemanskej záhrade a skončil zmŕtvychvstaním.

Trojdnie vo farskom kostole v Yotaú mi pomohol

odslúžiť duchovný otec Luis. Vďaka tomu som mohol počas Veľkého týždňa navštíviť päť ďalších komunít. V komunite Surucusi sa potešili, že po dlhých rokoch sa konal u nich aj obrad umývania nôh. Z tváří sa im dalo čítať, že to pre nich veľa znamená. V noci zo štvrtka na piatok sa podľa rozpisu vystriedalo pri bdení v Getsemanskej záhrade dvanásť skupín, ktoré sú prítomné vo farnosti El Puente.

Keď som si večer na Veľký piatok vo farskom kostole v El Puente na začiatku obradov ľahol na zem, nevedel som si vynachváliť, že práve takto začínajú. Bol to čas úplného odovzdania sa Bohu a zároveň rýchleho načerpania. Vyprosoval som si milosť, aby som aj tretie obrady v ten deň odslúžil so

všetkou dôstojnosťou, ktorá k tomu patrí. Darom z nebies bolo pre mňa, keď som dostal silu z hrdla si zaspievať: „Hľa drevo kríža, na ktorom zomrel Spasiteľ sveta“. Po obradoch sa po námestí robila procesia

s truhlou, kde bola uložená socha mŕtveho Ježiša.

Na bielu sobotu je zvykom, že si ľudia prinesú okrem sviečok aj hrubé drevo. Položia ho do ohňa, ktorý sa požehnáva a po skončení si ho vezmú domov. Tlejúcim drevom zapália pahrebu vo svojom dome a istý čas ju udržiavajú. Je to pre nich niečo, ako pre nás na Slovensku

„Betlehemske svetlo“. Ježiš, ktorý je Svetlo sveta, prichádza aj k nim a osvetľuje ich dom a rodinu.

Na veľkonočnú nedeľu prišlo do kostola veľa ľudí oblečených v miestnych krojoch. Pri vstupe

a výstupe z kostola tancovali na znak radosti zo zmŕtvychvstania Pána tanec „Seku-seku“. Je to starý indiánsky tanec, do ktorého sa zapojili všetky vekové kategórie. Počas neho prinášali do kostola viaceré plodiny, nakoľko bol čas žatvy. V komunitách pralesa sa ľuďom návrh doniešť jedlo na požehnanie páčil. Priniesli ho v hrncoch na fúrikoch. Po omši mi ako výslužku naložili ne jeden tanier. V komunite Cachuela de Yotaú pripravili hostinu, kde sa nepodávalo mäso, ale iba viaceré druhy rýb.

Zvyky oblievania na Veľkonočný pondelok tu nie sú známe. S vodou sa mladí vybláznili už pred Veľkou nocou. Hoci bol Veľký týždeň náročný, pre mňa bol svedectvom, že množstvom malých služieb vzniká veľké dielo na oslavu Zmŕtvychvstalého.

Jesenný MÁJ

4

Dni sa skracujú, už o šiestej večer je tma. Fúka silný vietor, ktorý vyčisťuje všetky škáry v dome. Zubaté slnko len pár krát do dňa prerazí lúčom zatiahnutú oblohu. Hoci zaprší len príležitostne, vlhké ovzdušie vytvára neustály pocit zimy. Je osemnásť stupňov nad nulou, no ľudí vidíte v čiapkach a rukaviciach. Nie, nehovorím o sychravej jeseni na Slovensku, ale o máji v Bolívii.

Je to čas prechodu medzi obdobím dažďov a obdobím sucha. To vyvrcholí najkratším dňom v roku, a oslavou svätajánskej noci, kedy sa aj tu

zapaľujú ohne, ale to preto, aby sa ľudia ohriali. Potom sa začne „zima“, obdobie sucha. Výmena klímy sa udeje veľmi rýchlo,

s príchodom studeného frontu. Pre domorodcov, ktorí žijú v domoch zhotovených z dosák, bambusu, či blata je to veľký šok. Teplota klesne o pätnásť až dvadsať stupňov oproti normálu. Najhoršie to znášajú ľudia v pokročilom veku a s nalomeným zdravím.

Ako rýchlo sa zmení teplota, tak sa zhorší aj zdravotný stav a ľudia hneď klopú na dvere fary s prosbou o zaopatrenie svojich blízkych, ležiacich na lôžku. Vtedy, keď je človek za pár hodín na hranici života a smrti, vtedy, keď cíti, že boj o život nie je o zvíťazení nad chorobou ale o pripravenosti duše, vtedy požiadajú o prijatie sviatostí.

Začiatkom mája prišla Angela so žiadosťou o sobáš s Nicolasom,

ktorý už ležal na smrteľnej posteli. Bol veľký problém pozháňať akýkoľvek z ich osobných dokladov a situáciu vyostrovali aj city, že koniec sa blíži. Nakoniec sa podarilo pripraviť všetko a všetkých na vyslúženie sviatostí a ja som v ich dome vyslúžil šesť sviatostí, teda maximum, ktoré mohli prijať.

O tri dni bola podobná situácia v dome Willmana, o ktorom prišli povedať, že už je v agónii. Po mojom príchode však ešte mal viditeľnú milosť dobre sa vyspovedať, prijať Eucharistiu i pomazanie chorých. Keď som ich zosobášil, nik z tých, ktorí stáli okolo postele nevyzval k potlesku, či gratulácii. Nevesta a svedkovia podpísali zápisnicu, Willman pre nedostatok síl dal už len odtlačok prsta. Bolo vidieť, že jeho posledné pranie sa splnilo.

Na fare som všetko zapísal do matrík a vypísal im sobášny list. Akurát boli tri hodiny popoludní. Pri modlitbe Korunky k Božiemu milosrdenstvu som si spomenul aj na Willmana. Hneď nato prišiel muž zvoníť na zvony, nakoľko Willman odišiel do večnosti.

el día 11
Firma Esposo

Bolo to tesné. Do týždňa som pochoval aj Nicolasa. A potom sa to rozbehlo.

V nedeľu na omši mi prišli povedať, že Gregorio, ktorí robil dlhé roky kostolníka v Yotaú prežíva zrejme posledné dni. Vraj už ani nerozpráva, nehýbe

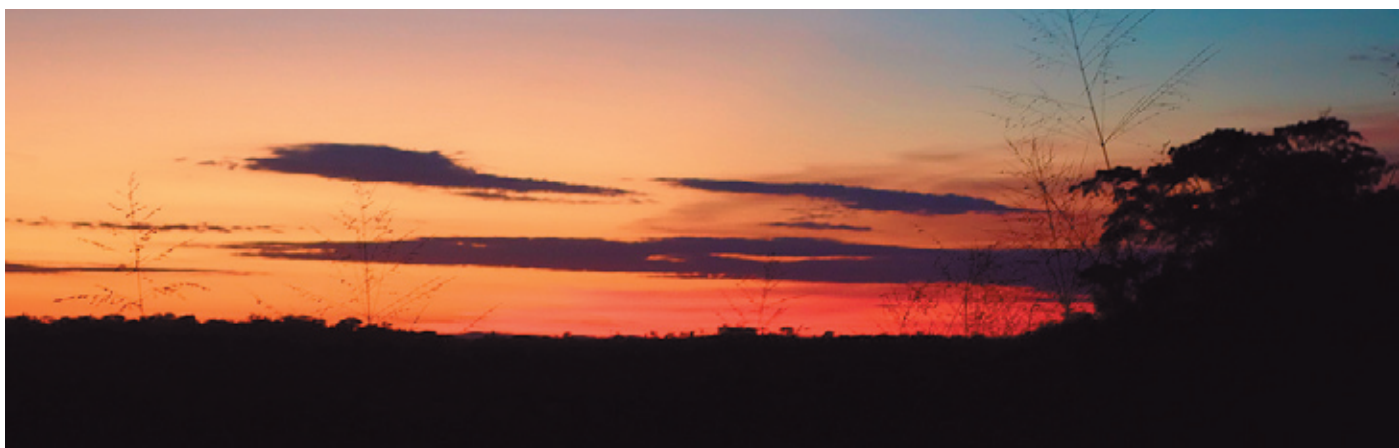
sa. Zobral som teda len oleje na pomazanie chorých. Pohľad na jeho „dom“ a stav v ktorom bol ma hlboko zasiahol.

Starý indián ležal v hojdacej sieti sám, prakticky v prázdnej miestnosti. Pod ním boli dve tlejúce pahreby. Jedna v oblasti

hlavy a druhá v časti nôh, ktorých žiara ho ako tak zohrievala. Dal ich tam jeho syn, ktorý sa oňho staral. Dvere, to bola len deka. Studený vietor prefukoval všetko. Motív hviezd na deke akoby predpovedal, že cez dvere ho prenesú už do „Abrahámovho lona“. Po udelení pomazania chorých som nebol spokojný. Navyše jeho syn, tiež Gregorio mi povedal, že otec už dva dni nič nejedol. Uvedomil som si, že jeho čas sa už blíži. Vrátil som sa preto do kostola a zobral mu Eucharistiu. Podal som mu ju s vedomím, že bude zrejme viatikom, pokrmom na cestu do večnosti. A tak aj bolo. Do dvoch dní umrel.

Celý mój je akosi končiacou jeseňou života pre mnohých domorodcov. A hoci mnohí v poslednej chvíli, ale predsa si uvedomujú, že ich na druhej strane čaká Otec, ktorý pre nich pripravil večnú hostinu, na ktorej budú spolu so svojimi blízkymi, ak sa počas života na zemi odovzdajú do rúk Dobrého Pastiera.

MINIŠTRANTSKÝ SLUB

Ježiš je hlava Cirkvi a my, ktorí sme prijali krst, tvoríme ostatné časti tela Cirkvi. Každý úd v tele má svoje určenie k službe. K tomu je potrebný rast a posilňovanie.

V predchádzajúcich číslach časopisu som hovoril o potrebe rehoľníkov a kňazov v Bolívii. Dnes chcem v tejto téme pokračovať.

Rodičia a krstní rodičia pri krste verejne vyznávajú, že budú deti vychovávať vo viere.

Preto počas každého prvého svätého prijímania ďakujem aj im, že splnili časť sľubu, ktorý dali. Vo farnostiach El Puente a Yotaú kde pôsobím, dávame možnosť deťom po prijatí prvého svätého prijímania k formácii v skupine miništrantov. V Bolívii je táto služba ponúkaná

všetkým deťom, teda chlapcom i dievčatám. Čas po prijímaní preto, aby našli po formácii konkrétne uplatnenie a zároveň sa formovali ďalej.

Tie deti, ktoré sa rozhodnú stať sa miništrantom, absolvujú miništrantský kurz, počas ktorého si získavajú vzťah k chrámu upratovaním. Počas katechéz sedia na stoličkách, kde budú neskôr sedieť počas svätej omše, aby to pre nich nebol náhly skok, keď budú otočení tvárou k ľuďom. Na každom stretnutí sa modlíme Korunku k Božiemu milosrdenstvu, deti sa učia modliť aj vlastnými slovami. Na pokračovanie sa rozoberajú a vysvetľujú jednotlivé časti omše a vysvetľuje sa význam predmetov, ktoré sa používajú. Následne sa nacvičujú liturgické postoje počas omše.

Deti si prechádzajú aj malým lektorským kurzom. Na konci

majú ústne a praktické skúšky. Po ich úspešnom zložení si zoberú domov tuniku, ktorú budú nosiť počas bohoslužieb, aby ju doniesli v deň miništrantského sľubu vypratú a vyžehlenú.

Sľub robíme stále v nedeľu na hlavnej omši, aby sa slávnosti zúčastnilo čím viac veriacich. Deti prichádzajú do kostola v sprievode svojich rodičov, krstných, alebo starých rodičov, ktorí si sadnú do lavičiek za nimi. Po homílii oznámim veriacim, že aktuálni miništranti budú obnovovať svoj sľub na obdobie jedného roka, a zároveň budeme prijímať nových miništrantov. Následne vyslovujem mená a priezviska detí a oni vystupujú dopredu s odpoveďou „tu som“.

Deti odpovedajú na deväť otázok, pri ktorých sa pýtam, či chcú verne slúžiť Bohu ako miništranti a byť dobrým príkladom aj pre spolužiakov v škole. Či chcú pristupovať pravidelne k spovedi, modliť sa a slúžiť s nadšením. Tiež či sú

prípravení riešiť problémy, ktoré môžu vzniknúť a odpustiť si navzájom. Po kladnej odpovedi detí sa pýtam rodičov, či chcú, aby ich deti plnili svoje úlohy miništrantov a či im na to vytvoria možnosti.

Potom je obrad požehnania detí a ich liturgického oblečenia, ktoré držia pri pokropení v rukách ich rodinní príslušníci. Následne im oni pomáhajú pri obliekaní ako znak ich ochoty odovzdať Bohu svoje deti do služby miništrantov. Obrad vyvrcholí prijatím gratulácie od starších miništrantov, potleskom a vstupom do posvätného priestoru pri oltári.

Po skončení slávnosti niekedy pripravujú rodičia deťom prekvapenie v podobe malého pohostenia. Je to slávnosť celej farnosti.

Vo chvíli, keď deti vystupujú z radov ľudí a hovoria svoje áno Bohu, vidím na tvári každého ponorenie sa do myšlienok. Možno je to moment posily, aby aj oni vedeli povedať Bohu áno, možno je to povzbudenie do novej služby Bohu aj pre nich. V každom prípade, nech je to motivácia, aby sa tajomné Kristovo telo, Cirkev, rozvíjala a silnela a jedného dňa mala aj rehoľníkov a kňazov z domácich komunití.

VEĽKÝ KASIKE

O službe kabilidos som písal v misijnom časopise už dvakrát. Raz z pohľadu histórie, druhý krát pri opise služby v Concepción, v Čikitánii. Dnes vám chcem predstaviť, ako funguje táto služba vo farnostiach El Puente a Yotaú, teda v oblasti Guarayos, kde momentálne pôsobím.

Kabilidos je zoskupenie osôb indiánskeho kmeňa,

ktoré sú považované za radu starších a múdrych. Nosia čestný titul „sudcovia pokoja, lásky a spravodlivosti“. Každý v zoskupení má svoju hodnosť a funkciu.

Veľký Kasike (náčelník) je najvyššia autorita zo zoskupenia kabilidos. Jeho úlohou je strážiť a ochraňovať záujmy kmeňov Guarayos, aby žili vo vzájomnom pokoji a harmónii, ako ozajstní bratia. Inak povedané, aby bola zakopaná vojnová sekera. Druhý Kasike zastupuje Veľkého Kasike v prípade jeho neprítomnosti. Prispieva k naplneniu príkazov Veľkého Kasike. Kapitán dohliada na plnenie aktivít, ktoré určil

Veľký Kasike. Plukovník má na starosti viaceré skupiny ľudí medzi kmeňmi Guarayos. Starší plní požiadavky Veľkého Kasike v jemu zverenom ľude v súlade s verejným právom spoločne s poručikom. Poručík je „pravou rukou“ starejšieho pri vykonávaní spravodlivosti. Starosta organizuje prácu a pracuje spoločne s mladými mužmi a ženami na naplnení príkazov. Veliteľ zhromažďuje

prevažne mladých ľudí a osoby so zásluhami na prezentáciu kmeňov pri spoločenských podujatiach. Rovnako je skupina nápomocná pri zásahu v núdzových situáciách. Riaditeľ si vypočúva sociálne problémy ľudí a hľadá možnosti ich riešenia. Prvý a druhý komisár dohliadajú, aby bol poriadok na verejných priestranstvách. Spolupracujú so starostom. Poštár je osobný doručovateľ a oznamovateľ všetkých správ od Veľkého Kasike.

Ak ste sa v tom všetkom ešte nestarali, tak pokračujte v čítaní. Prípadne si môžete nakresliť „pavúka vzťahov“

aj na papier. Staršia generácia si ešte pamätá časy, keď poštár chodil s bubnom a na verejných priestranstvách vyhlasoval správy. Dnes to v praxi vyzerá tak, že pri nedelňných oznamoch v kostole dostane mikrofón a ohlásí všetko v indiánskom jazyku. Malé deti a miništranti mu už nerozumejú. Zato stredná generácia a starší stále pochvalne pritakávajú. Kabildos v soboty zvolávajú ľudí z jednotlivých častí komunity na upratovanie kostola a spolu s nimi čistia aj priestory okolo neho.

Ak potrebujem niečo zorganizovať, obraciam sa na nich. V čase pôstu prichádzajú vždy vyzdvihnúť kríž na krížovú cestu, riadia dopravu a dbajú o bezpečnosť na cestách. Každú nedeľu vchádzajú spoločne slávnostne do kostola a dvaja z nich ostávajú pri

vchode, kde pomáhajú starším pri výstupe po schodoch. Ak je to potrebné, upozorňujú na netaktné oblečenie, šiltovku na hlavu, alebo žuvačku v ústach. Za ľuďmi, ktorí vychádzajú z domov, idú ich psy. Ak nedávajú kabildos pozor, ležia v kostole pri lavici aj psy. Veľakrát býva potom problém vyhnať ich. Kabildos mi ďalej nosia správy o potrebe udeľovania pomazania chorých. Pomáhajú nájsť dom a pripravujú ľudí vysvetlením v indiánskom jazyku, čo od nich budem chcieť a čo sa bude diať.

Ich služba je pre pastoračiu v Guarayos veľmi nápomocná. Nefunguje perfektne, ale som vďačný, že sú. Myslím, že mojím poslaním je zachovať toto tradičné indiánske zoskupenie cez vzájomnú spoluprácu. Vedie ma k tomu aj kniha Prísloví. „Šediny sú ozdobnou korunou, (no tá koruna) sa nadobúda čestnou púťou (života)“ (Prís 16, 31). „Ozdobou mladých (je) ich moc, okrasou starcov (sú) ich) šediny“ (Prís 20, 29).

„AKO SA VOLÁ VAŠE DIEŤA?“ OPÝTAL SOM SA MATKY, KTORÁ DRŽALA V NEMOCNICI DIEŤA NA RUKÁCH. „EŠTE NEMÁ MENO.“ JEJ ODPOVEĎ MA PREKVAPILA. ODVTEDY PREŠLI ROKY A S PODOBNOU SITUÁCIOU SOM SA STRETOL VEĽAKRÁT.

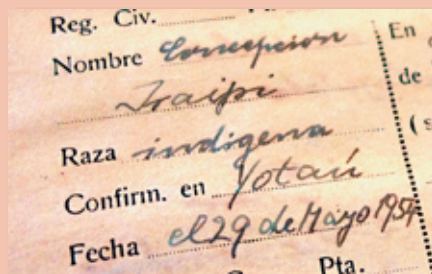
KTO SOM?

Pri odchode matky z pôrodnice žena dostáva do ruky papier o živonarodenom dieťati. Druhým dokumentom dieťaťa je očkovací preukaz. Na každom z nich by malo byť uvedené meno a priezvisko dieťaťa, ako aj ďalšie informácie o rodičoch. Obidva doklady sú podkladom k získaniu rodného listu dieťaťa. Na matričnom úrade žiadajú od rodičov tiež krstný list, ak bolo dieťa už pokrstené. Ja na farskom úrade zase žiadam rodný list, ak bolo už dieťa zaregistrované, nakoľko sa dá zaregistrovať na matričnom úrade aj bez krstu.

10 Problém nastáva vo chvíli, keď mi rodičia žiadajúci krst dieťaťa predložia prvé dva dokumenty a v každom z nich je iné meno dieťaťa. K tomu žiadajú, aby sa volalo menom, ktoré nie je uvedené na žiadnom z dokumentov. Začína debata o tom, ako pri všetkých predchádzajúcich dokumentoch boli pracovníci nepozorní a nenapísali dobre meno dieťaťa.

Problém sa rozširuje, ak rodičia predložia aj rodný list

dieťaťa a v ňom sú iné údaje oproti ostatným dokumentom. K tomu pribudne požiadavka o krstných rodičoch, ktorí sú sobášení v kostole a birmovaní.

Hneď príde na rad psychický nátlak, že prečo ich pýtam dokumenty, veď „kedysi sa

robilo všetko bez toho, nik ich nič nepýtal a dieťa bolo pokrstené“. Samozrejme, že to nie je celkom pravda.

Matriky, ktoré mám k dispozícii na farskom úrade, evidujú ľudí od roku 1895. Dokonca do roku 1958 je pri mene uvedený aj údaj o rase, ktorý býva vyplnený v troch obmenách: indián, biely, miešanec. Pripomínam, že v tom období ešte žili niektorí ako otroci. To značne komplikovalo ich situáciu. Ak bol v minulosti aj niekto pokrstený, svoje

dokumenty nemal nikdy pri sebe. Mal ich odložené pán, u ktorého slúžili. Indiáni nevedeli čítať, neraz sa ani podpísať. Keď sa im po rokoch aj nejaké dokumenty dostali do rúk, nemali pre nich hodnotu, nevedeli, čo tam je.

Postupom času sa však ľudia začali registrovať na matrike a dávať svoje životy do poriadku. Množstvo potrebných dátumov a mien nebolo známych. Preto sa v danej chvíli zaregistrovalo, čo si približne kto pamätal. Indiáni dostali rodné listy, preukazy totožnosti a istý čas bolo dobre. Po rokoch sa však systém sprísňoval a na matrikách sa žiadali údaje podložené cirkevnými dokumentmi.

V súčasnosti, ak niekto príde požiadať o krstný list, v sedemdesiatich percentách je problém. Žiadateľa poprosím o občiansky preukaz a opýtam sa, kedy bol pokrstený. Samozrejme to málokto vie, a tak sa začne zdĺhavé hľadanie. Hoci existujú zoznamy, ktoré majú napomôcť hľadaniu, skoro nikdy nepomôžu. Veľakrát sa pravda vypátra iba na základe

mien krstných rodičov. Mená otca, matky i pokrsteného sú pozmenené. Žiadateľ ma samozrejme prosí, aby som mu vydal krstný list, v ktorom bude mať údaje, ako sa nachádzajú v jeho občianskom preukaze, ktorý práve stratil platnosť.

Tu prichádza najťažší bod vysvetľovania, ktorý je málokedy akceptovaný. Nie raz sa snažím ozrejmiť, že uvedený rok narodenia v jeho občianskom preukaze nie je určite pravda. Už niekoľko mesiacov predtým je zápis v krstnej matrike o tom, že bol pokrstený. Podobne to býva s menom. Žiadateľ chce mať iné meno, lebo medzičasom sa okolnosti zmenili, jeho pôvodný otec ich opustil, osvojil si ho iný otec a podobne.

Všetky tieto veci je potrebné spísať a predstaviť

v plnej forme s podloženými dokumentmi v žiadosti na biskupskom úrade o vyriešenie. Celý proces trvá pár týždňov, niekedy mesiacov, kým sa podarí dať všetko potrebné dokopy. Žiadatelia, ktorí prichádzajú veľakrát zďaleka, odchádzajú preto nespokojní. Tu im pripomínam, že je potrebné od začiatku pri registrácii všetko rad za radom predložiť a nehovoriť, že „kedysi nič nebolo treba“, lebo potom to tak dopadne. Sumy, ktoré žiadame za vydanie dokumentu alebo jeho opravu sú oproti štátnym dokumentom aj šesťnásobne nižšie. Aj preto tu býva pri prosbe o zmenu v dokumentoch veľa ľudí.

Odhladnuc od problémov, je zaujímavé sledovať tváre ľudí, ktorí sa po desaťročiach alebo až na sklonku života dozvedajú, koľko majú naozaj rokov a aké meno dostali pri krste. Keď držia nakoniec v rukách krstný list, kde sú pravdivé údaje uvedené na bielom podklade, pripomína mi to verš z Jánovho Zjavenia: „Tomu, kto zvíťazí, dám zo skrytej manny a dám mu biely kamienok a na kamienku napísané nové meno, ktoré nepozná nik, iba ten, kto ho dostane.“ (Zjv 2, 17)

Kamenné nádoby

Prídeš kázať na odpust do tvojej prvej farnosti?“ Opýtal sa ma v telefóne môj bývalý kaplán Tomáš. Pre mňa to bola príležitosť vrátiť sa na chvíľu medzi kmene Čikitos a bez ťarchy zodpovednosti za celú slávnosť nazrieť do „mojej bývalej kuchyne“. Poviem Vám, že to stálo za to.

Vo farnosti Mária Pomocnica kresťanov v Concepción sa práve skončil trojdňový kurz

formácie pre lídrov. Tomáš mi vravel, že napriek

nepriaznivému počasiu a dvojitému defektu sa viacerí lídri nedali odradiť a prišli mokří a uzímení na kurz. Na lepšie vykreslenie situácie Vám chcem pripomenúť, že keď prší, cesty v pralese sa menia na mazľavé korytá riek, nakoľko po bokoch neexistujú odtokové kanály. V takých chvíľach sa normálne nevychádza von a už vôbec nie motorkou na cestu, ktorá za sucha trvá viac ako štyri hodiny. Títo muži sú v mojich očiach praví duchovní kaskadéri, ktorí svojou obetou položia základy mnohým ďalším veciam. A práve o základoch som kázal na odpuste.

Vychádzal som z Jánovho evanjelia, kde opisuje prvý zázrak v Káne Galilejskej. Ježiš je základom celého diania. Bez neho nie je nič. Ježiš je základným kameňom každej duchovnej stavby. Spomenul som, ako v čase, keď som tam pôsobil, praskol na jednom mieste kostolný múr. Pri hľadaní príčiny sme

zistili, že na tom mieste vykopali iba štyridsať centimetrový základ. Pôda pod múrom bola nasiaknutá vodou a tak múr na jednom mieste „sadol“. Príčinu sme rýchlo odstránili a dnes má kostol na tom mieste základ meter štyridsať. Nie je tam len jeden kameň, ale veľa. Nevidieť ich, ale teraz už spoľahlivo držia všetky ostatné. Vďaka nim „svietia“ kamene na povrchu. Ak stavíme s Ježišom, on je tu stále prítomný a všetko drží.

Dnes tu nevidieť mnohé rehoľné sestry z Kórey a kňazov z Nemecka, ktorí sa zaslúžili, aby tu stál kostol a z malej mestskej časti vznikla živá farnosť. Oni síce odišli, no vďaka nim sú tu ďalší, ktorí akoby na pleciach nesú nových. Preto som veriacim poďakoval, že v kostole vidieť staré známe tváre, ale aj mnohé nové. To svedčí o tom, že priniesli „nové kamene“ na stavbu.

Z kameňov sa dajú urobiť aj nádoby, do ktorých budú „nosiť vodu“ ďalšie generácie. Každý má svoje poslanie. Ježiš by na svadbe v Káne dokázal urobiť zázrak aj

bez služobníkov. No neurobil ho. Boh si totiž nevyberá najľahšiu cestu, ale najlepšiu pre nás. On vedel, že služobníci sa potrebujú cítiť užitoční, a tak je to aj s nami. Mária sa za nás a k nám prihovára, aby sme mali otvorené oči pre všetko, čo chce Boh cez nás urobiť.

Súčasťou slávnosti bolo aj slávnostné privítanie nového kňaza. Kňaz Tomáš, s ktorým som tam pôsobil rok, sa stal farárom a pribudol k nemu ďalší Tomáš z Poľska, ktorý bude jeho kaplánom. Z praktických dôvodov sa dohodli, že ho budú

a farár Tomáš si to vychutnal tiež, keď postrčil do kaplána a ten zaboril tvár do torty. Bolo to

niečo, ako „a teraz si náš“. Obrazne povediac, nielen veniec z kvetov na krku a milé slová, ale aj toto ťa čaká.

Potom sa rozpútal večer piesní tancov a scénok, pri ktorom sa prezentovali všetci

sa mnohí ochotní pomocníci a pred svitaním, keď som odchádzal do svojej farnosti dať duchovnú obnovu pre ženy, bolo všade pekne čisto. Nech sa veriacim vo farnosti Maria Auxiliadora darí tento rok „nanosiť veľa vody“, aby mal Boh čo premieňať.

volať birmovným menom Michal, aby bolo vždy jasné, o koho ide.

Všetky skupiny vo farnosti si pripravili krátky príhovor a vrúcne ho privítali. Samozrejme, aká by to bola slávnosť, keby nebola torta?! A čože torta, najdôležitejšie bolo, aby nový kaplán z nej pred očami všetkých ochutnal. Áno, to bol moment, na ktorý sa tešili všetci

od najmenších po najstarších. Pre všetkých bola pripravená zadarmo večera. Surovinami a prácou na ňu prispeli vo veľkej miere ľudia

z jednotlivých komunít farnosti. Bola to jedna veľká rodinná oslava. Mária bola prítomná aj tu. Vďaka jej príhovoru nič nechýbalo. Našli

Silné REČI

„Dnes sa mi bude dobre cestovať, nebude horúco ako vždy“, povedal som si pri pohľade na mrakmi zakrytú oblohu. V Santa Cruz som si kúpil lístok na autobus do San Ramón, kde som mal odstavené auto.

Na stanici som stretol jednu farníčku, ktorá sa s veľkým nákupom chystala domov do El Puente. Nechala sa prehovoriť jedným z miestnych verbovačov, ktorí vykrikujú, že ich mikrobús už odchádza, iba sa hľadá posledný pasažier. Od naloženia nákladu už čakala viac ako hodinu. Trochu som sa jej čudoval, že je domáca a verila jeho slovám o skorom odchode.

Môj autobus vyráža a mňa čakajú štyri hodiny cesty. Nakoľko je Bolívia veľká, pre

domácich je to zanedbateľná dĺžka. Niečo ako dostať sa z Popradu do Levoče.

Po kontrole lístkov prichádza na scénu pán okolo šesťdesiatky v peknom oblečení a taškou v ruke. Pýta si pozornosť všetkých cestujúcich a keď na jeho pozdrav ľudia veľmi nereagujú, začína prednášku o slušnom správaní a skazenosti doby, kedy sa už ani na slušný pozdrav neodpovedá. Dosiahol, o čo mu šlo. Ľudia mu začali venovať pozornosť.

Na úvod kriticky poznamenal, že Bolívia je bohatá, ale to nevyužíva. Namiesto toho sa kupujú dovezené výrobky, ktoré sú oveľa drahšie. Pozornosť ľudí si udržiaval občasnými otázkami, typu: „Varíte zemiaky? A čo robíte s vodou, v ktorej sa varili? Vylievate ju? Veľmi zle!“

Prichádza na rad predstavenie sa a krátke motivačné svedectvo, ako upútavka na ďalšie reči. Vraví, že je kuchár a správnu výživou a očistou tela schudol zo 125 na terajších 85 kg.

Tému rozvíja argumentom, že hoci nie je lekár, má známych lekárov a oni vravia to isté, čo on. Do prednášky vnáša prvok strachu. Hovorí o chorobách, ktoré spôsobujú jedlá. Pýta sa ľudí, či ich moč po vypití koly je hnedý. Hovorí, že to škodlivé, hnedé ostáva v tele. Na druhej strane radí, aby ľudia moč pili a najlepšie aj od susedov. Ale pozor, treba do neho dať pár kvapiek citrónu. Zneistené tváre ľudí sa snaží prevrátiť späť na svoju stranu niekoľkonásobnou prísahou, že všetko, čo hovorí je pravda.

V nasledujúcich vetách rezonuje slovo „rakovina“. Pridáva sa laický výklad o tom, ako funguje tráviaci trakt človeka. To všetko vyvrcholí opisom niekoľkometrových hlíst, ktoré má človek v sebe, ak má nesprávnu životosprávu. Tváre ľudí sa opäť zamračia, viacerí sa radšej pozerajú do okna. A na to muž čakal. Prichádza s riešením!

Ale to všetko nemusí byť, ak požíjete nasledovný produkt. Každý z ľudí dostáva do ruky sáčok, ktorý veľkosťou a obsahom pripomína malé balenie semien kvetov na siatie. Nasledujú slová uistenia, že toto im pomôže dostať sa zo všetkých spomínaných problémov. Ba viac, že práve dnes je akcia a malý sáčok stojí len 10,-bs, čo je v prepočte 1,38 eura. Samozrejme, že ak si kúpia päť, zaplatia len za štyri. A čo obsahuje sáčok? Zaručene čisto prírodné výťažky na prečistenie ich organizmu. Jednoducho to spôsobí hnačku. To je všetko.

Ak sa Vám to celé vidí ako jeden nie celkom dobrý vtip, nestotožňujete sa s ľuďmi v autobuse. Oni si totiž začali vo veľkom „zázračný liek“ kupovať. Muž šiel od sedadla k sedadlu a vyberal peniaze. Ak sa predsa našiel niekto, kto naznačil že nemá záujem, začala hlasná prednáška pre celý autobus, že „tak choďte za lekárom, dajte mu 10,-bs a povedzte mu, aby vás vyliečil! Ja vám ponúkam to, čo Vám neponúkne žiaden lekár. Ba viac, liečim akékoľvek jazvy.“ A so sáčkami ľuďom dával aj vizitku, kde ho majú navštíviť.

Možno si poviete, že to zďaleka nesiahna na „šmejdiv“, ktorí ľudí oberú o veľké peniaze. Že ide len o malého

„liečiteľa“, so silnými rečami. Ak by som si chcel kúpiť v lekární tabletku na hnačku, za desať 10,- bs by som mal 4. A nebolo by to neidentifikovateľné prírodné prehľadadlo. Desať bolivianos je hodinová mzda robotníka alebo cena kompletného obedu na ulici.

Keď som sa bol na stanici v predajni lístkov sťažovať, povedali mi, že toto sa deje vo všetkých diaľkových autobusoch spomínanej linky, vychádzajúcich zo Santa Cruz. Keď som sa začal vypytovať, či majú s nimi nejakú dohodu

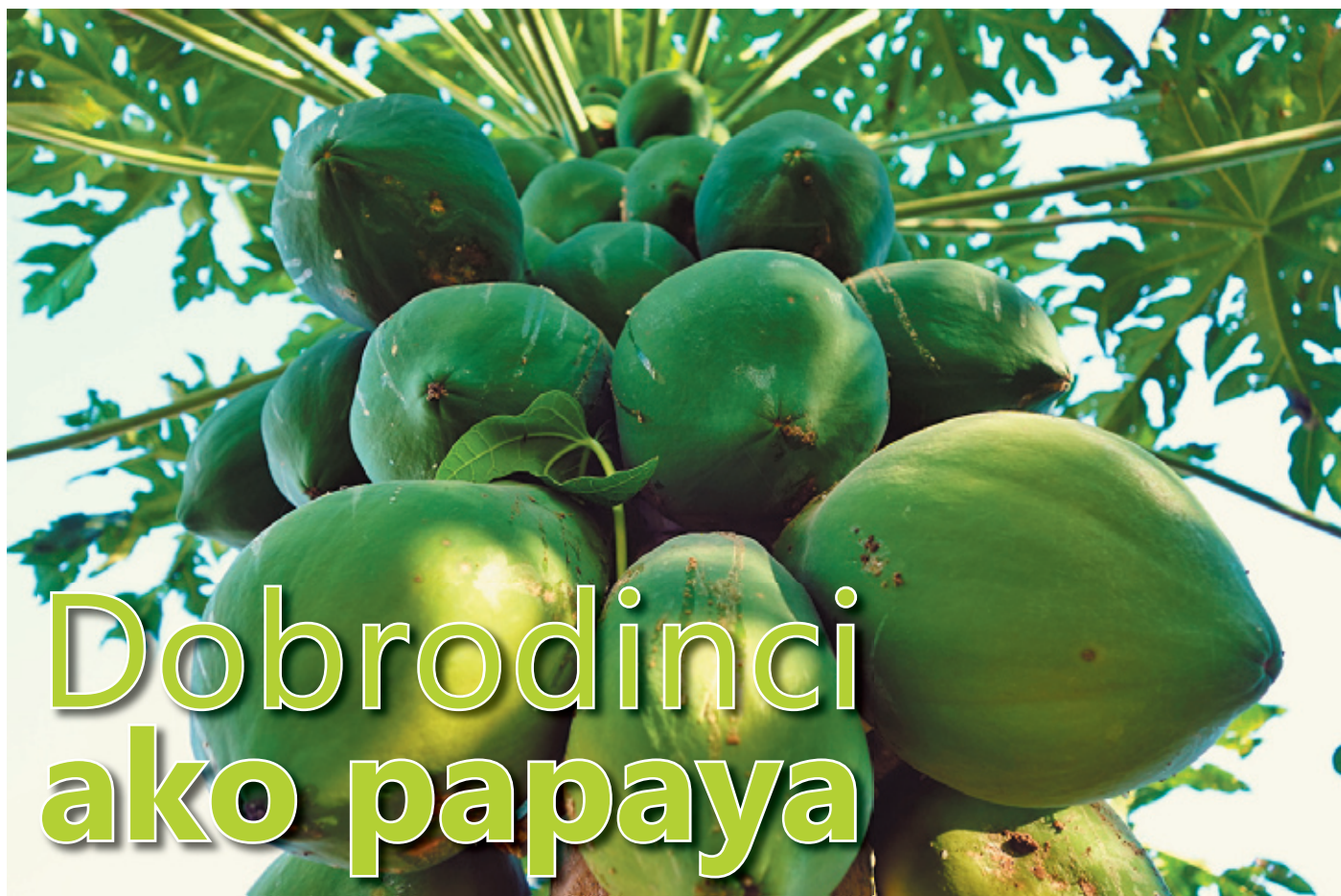
a províziu, odmietli mi podať ďalšie informácie. Povedali, že na tom nie je nič zlé. Samozrejme, každý má právo odmietnuť ponúkané produkty. Mne však tí jednoduchí cestujúci pripadali ako rukojemníci, ktorí budú oslobodení, ak zaplatia.

Spomínaní predavači nie sú sami, ktorí silnými rečami presvedčajú ľudí

o kúpe svojich produktov. Po ich prednáške nasleduje „umelec“, vyrábajúci amulety, ktoré Vám majú priniesť „šťastie“. Zvykne sa hovoriť: „príjemné cestovanie a šťastnú cestu!“ Ale určite nie so „zázračným liekom“ a amuletom.

Dobrodinci ako papaya

Drahí čitatelia, dobrodinci a nadšenci pre misie! Sú to už štyri roky, čo sa vďaka vašej pomoci ohlasuje evanjelium v Bolívii!

Vašu pomoc by som prirovnal k stromu papayi, ktorý mám vo farskej záhrade. Papaya nedozrieva naraz. Plody, ktoré sú na dolnej časti kmeňa dozrievajú

prvé. Po odtrhnutí sa narežú a do dvoch dní sú vhodné na jedenie. Časový rozdiel medzi dozretím prvého a posledného plodu sú skoro tri mesiace. Je tu tak stály prísun potravy a vitamínov. Podobne vaša pomoc je stála a neutíchajúca. Vďaka nej rastie a postupne dozrieva misijná činnosť v Bolívii. Ďakujeme!

Veľakrát je za vás obetovaná svätá omša. Nech dobrotivý Boh na vás hojne vylieva svoje požehnanie a dá vám čo potrebujete.

V každom vyúčtovacom období som vás oboznamoval, na čo konkrétne boli finančné prostriedky použité. Každé obdobie je špecifické, prináša svoje požiadavky. Posledné mesiace šli najväčšie výdaje na opravu áut, ktorými sa jazdí do pralesa a navštevujú sa komunity veriacich.

Nakoľko prišiel do Concepción nový kňaz z Poľska, potreboval som odovzdať v dobrom stave Ford Ranger, na ktorom som tam roky jazdil. Zároveň som prevzal auto, ktorým sa jazdilo vo farnostiach, kde teraz pôsobím. Toyotu Hilux - rok výroby 2005, ktorá má najjazdených už 330 tisíc kilometrov. Bolo potrebné dať ju do poriadku, aby mohla ešte istý čas slúžiť. V budúcnosti by som

V mene všetkých veriacich farností Concepcion, El Puente a Yotaú, vám vyslovujem úprimné Pán Boh odpláť. Spoločne s farníkmi sa za vás modlíme svätý ruženec a Korunku k Božiemu milosrdenstvu.

chcel hľadať finančnú pomoc z viacerých zdrojov na kúpu nového auta.

Ďalšie peniaze šli na kúpu farieb, lakov a štetcov, ktoré boli použité na maľovanie kostola v komunite Nucleo 50. Pre komunitu Nucleo 53 vyrobil rezbár Salvatierra veľký kríž. Kúpilo sa zariadenie kúpeľne, kuchyne a pracovne pre bývanie v Yotaú.

Peniaze šli na zámky na dvere vo farskom úrade v El Puente. Na metly a dezinfekčné prostriedky na upratovanie kostolov a fary. Na nákup pracovného náradia - vrtačky, fúrika, wapy, hrabieli, lopaty a krompáča...

Ďalšiu položku tvorili odmeny za vykonanú prácu pre robotníkov, katechétoch detí a mladých, vedúcich spevokolov a zvonára. Ostalo aj na občerstvenie počas duchovných obnov detí, mládeže a matiek.

Časové obdobie od 21.2. - 7.6.2019:

Bobrovec	1000,- €
Bystrany	100,- €
Dolný Kubín	80,- €
Hincovce	60,- €
Letanovce	70,- €
Matejovce pri Poprade	80,- €
Námestovo	100,- €
Nová Ľubovňa	40,- €
Olcnavá	190,- €
Oravská Polhora	640,- €
Poprad	125,- €
Spišská Belá	57,- €
Spišská Nová Ves	330,- €
Spišské Vlachy	20,- €
Stará Lesná	80,- €
Svinia	50,- €
Veľká Lomnica	340,- €
Ostatní	185,- €
Príjmy spolu	3547,- €
Výdavky spolu	5895,- €

Misijná nedela detí

Spoločenstvo mladých

FOTOGALÉRIA

Čas žatvy

Výstavné trhy

Duchovná obnova žien

Miništranti v El Puente

Zvolávanie na sv. omšu

Duchovná obnova detí

Milí priatelia! Ak by ste vnímali, že chcete podporiť misijnú činnosť, pastoráciu alebo chudobných vo farnostiach El Puente a Yotaú, môžete tak urobiť prostredníctvom bankového účtu: IBAN SK080900000000522512863.